

สารนิพนธ์เรื่อง	ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่ปลอดภัยในท้องตลาด
คำสำคัญ	มาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่ปลอดภัย/ การเรียกคืนผลิตภัณฑ์อาหาร/ระบบคุณภาพอาหาร/ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมในการผลิตอาหาร/ระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร ISO 22000
นักศึกษา	ณัฐจิพร อนันตศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ดร.ตรีเพชร จิตรมहिมา
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน
คณะ	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2560

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การใช้บังคับกฎหมาย รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่ปลอดภัยในท้องตลาด ซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 แต่มาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมผลิตภัณฑ์อาหารนั้นยังคงไม่เพียงพอที่จะสามารถคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารได้ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริโภคยังคงได้รับอันตรายจากการที่ผลิตภัณฑ์อาหารที่ปนเปื้อนทั้งทางด้านจุลินทรีย์ (Biological) เคมี (Chemical) และชีวภาพ (Physical) ที่ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค อีกทั้งยังส่งผลต่อความเชื่อมั่น ในการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารของประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยถูกกีดกันทางการค้า ความสามารถในการแข่งขันด้านตลาดลดลง ภาพพจน์ของประเทศไทยเกิดความเสียหายไม่น่าเชื่อถือในตลาดโลก จึงจำเป็นต้องศึกษาเปรียบเทียบแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

จากการศึกษาและวิเคราะห์พบว่า การกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และกระบวนการในการเรียกคืนผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่ปลอดภัยจากท้องตลาด โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และการกำหนดระบบการควบคุมแหล่งผลิตภายหลังการพบผลิตภัณฑ์อาหารที่เกิดความไม่ปลอดภัยในท้องตลาดเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

โดยให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาควบคุมผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่ปลอดภัยในท้องตลาดให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นเป็นการกระทำทางปกครองที่เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน แต่มาตรการทางกฎหมายที่นำมาใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภคนั้นมีลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้นการกำหนดมาตรการที่ใช้คุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร จึงต้องอยู่ภายใต้หลักประโยชน์มหาชนหรือหลักประโยชน์สาธารณะ ซึ่งในกรณีที่ประโยชน์ส่วนตัวของผู้ประกอบการผลิตอาหารไม่สอดคล้องกับประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ จะต้องให้ประโยชน์สาธารณะมาก่อนหรืออยู่เหนือประโยชน์ส่วนตัวของผู้ประกอบการผลิตอาหาร และหลักนิติรัฐที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองกระทำการได้ เป็นการที่ฝ่ายปกครองสามารถใช้อำนาจดุลพินิจอย่างเต็มที่ที่จะดำเนินมาตรการใด ๆ ที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนได้ แต่ต้องใช้อำนาจรัฐกระทำการโดยกฎหมายหรืออาศัยอำนาจตามกฎหมายเท่านั้น

เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกเก็บ (Recall) หรือออกคำสั่งให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารดำเนินการเรียกเก็บผลิตภัณฑ์อาหารคืนจากผู้บริโภคหรือผู้ขายผลิตภัณฑ์อาหาร และออกคำสั่งให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารดำเนินการแก้ไขกระบวนการผลิตอาหาร โดยนำระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis and Critical Control Point: HACCP) หรือระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร ISO 22000 (Food Safety Management System) มาใช้ในกระบวนการผลิต